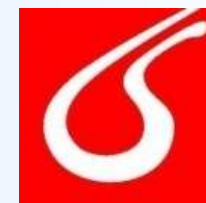

dekonta

VYUŽITÍ AKTIVÁTORŮ ABSORPCE MIKROVLNNÉHO ZÁŘENÍ PŘI TERMICKÉ DESORPCI

Pavel Mašín - Dekonta, a.s

Jiří Hendrych,

Jiří Kroužek,

Martin Kubal

VŠCHT Praha

Jiří Sobek - ÚCHP AV ČR

Inovativní sanační technologie V, Praha 2012

Obsah prezentace

- Teorie ohřevu pevných látek v mikrovlnném poli,
- Popis a vlastnosti vybraných aktivátorů absorpce MW záření, (dále jen aktivátorů),
- Ohřev nekontaminovaných matric s aktivátory,
- Netepelné účinky aktivátorů,
- Závěr

Ohřev pevných materiálů v mikrovlnném poli

Interakce pevných látek s mikrovlnami → ztrátový tangent $\tan \delta$, permitivita, permeabilita

Důležitou veličinou charakterizující průnik MW záření materiálem je penetrační hloubka. Kolmá vzdálenost od povrchu vrstvy, kde výkon mikrovlnného záření klesne o 36%. Závisí na

- Druhu a zrnitosti materiálu (pórovitost)
- Teplotě (např. sklo)
- Frekvenci mikrovlnného záření (konst. 2,45 GHz)

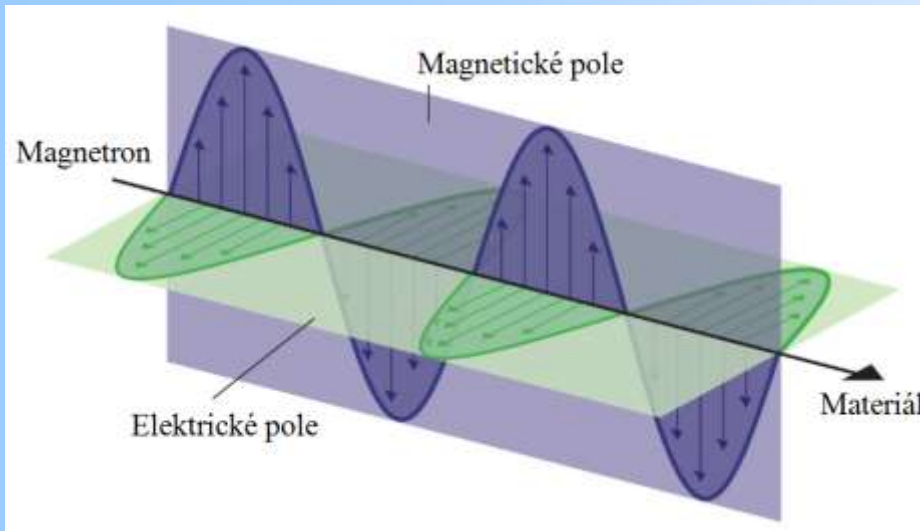
Pevná dielektrika - absorpce MW záření roste se zrnitostí

Kovy opačné chování :

- kusové kovy → malá penetrační hloubka (řádově μm), odraz záření (odraz záření poškození magnetronu)
- práškové kovy – vynikající absorpce MW záření

Ohřev pevných materiálů v mikrovlnném poli

Uplatnění obou - elektrické a magnetické složky elektromagnetické vlny.
Lze připravit látky (aktivátory) o vhodném poměru absorpce obou složek.

látka	[°C/min]	absorpce
Fe_3O_4	457	obě složky
Co	230	magnetická
V	550	obě

Poměr absorpce obou složek MW záření (elektrická, magnetická) během ohřevu závisí zejména na teplotě.

Gradient ohřevu kovů není vždy úměrný jejich penetrační hloubce.

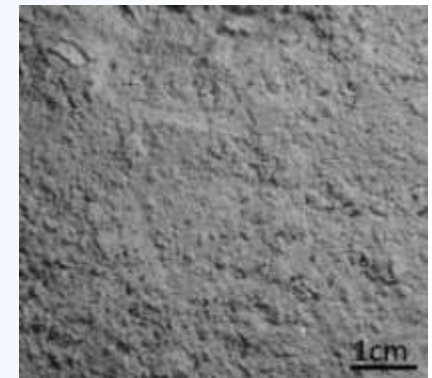
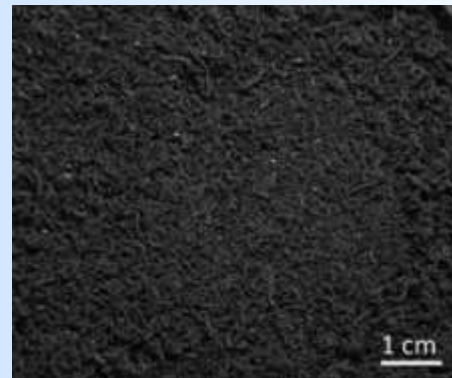
Výběr aktivátorů mikrovlnného záření

Idealizované požadavky kladené na aktivátory, pro přidávání do vsádky materiálu při procesu termické desorpce:

- Vysoká absorpce MW záření a přeměna na teplo
- Destrukční účinky vůči kontaminantům (dehalogenace)
- Netoxické (vzhledem k deponování materiálu po desorpci.)
- Dostupné ve větším měřítku
- Cenově přijatelné

Na základě rešerše a požadovaných vlastností byly pro účely termické desorpce na ÚCHP AV ČR vybrány:

- Expandovaný grafit
- Dastit® (na bázi popílku)
- Čedič

Základní FCH vlastnosti vybraných aktivátorů

Expandovaný grafit - Prakticky čistý uhlík, s vysokou absorpcí MW záření, extrémně nízká sypná hmotnost, hydrofobní, vynikající sorpční schopnosti vůči kontaminantům POPs, obtížná manipulovatelnost.

Dastit ® - Na bázi elektrárenského popílku, sorpční schopnosti vůči kontaminantům, vhodné alkalické složky CaO, MgO

Čedič – Hojně dostupný minerál, dobrá absorpce MW záření

	čedič	Dastit	exp. grafit
Sypná hmotnost [kg/m ³]	2 500	700	21
Velikost částic > 95% [μm]	< 100	10 - 40	50 - 200

Obsah [%hm.]	čedič	Dastit
SiO ₂	51,18	36,60
Al ₂ O ₃	15,79	18,69
Fe ₂ O ₃	8,92	7,25
CaO	7,63	20,85
Na ₂ O	4,08	0,27
K ₂ O	3,86	0,91
MgO	2,71	3,16

Metodika laboratorních experimentů

I. Testování zmíněných aktivátorů z hlediska vlivu na gradient ohřevu nekontaminovaných materiálů.

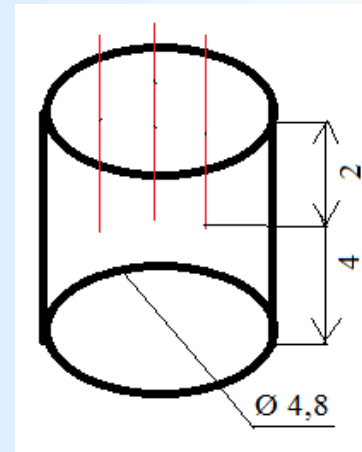
Zvolena prachovitá frakce ($< 0,1$ mm) suché cihly s nejpomalejším ohřevem a dva druhy aktivátorů Dastit, exp. grafit.:

Exp. grafit [% hm.]	0	0,1	0,4	0,7	1,1	100
Dastit [% hm.]	0	4,1	7,9	14,6	100	/

- Konstantní hmotnost vsádky cihly 70 g a různé hmotností přísady aktivátorů.
- Doba ohřevu do dosažení teploty 250°C , měřeno optickým vláknem ve 3 bodech vrstvy materiálu – průměrná hodnota
- Výkon magnetronu 440 W

Umístění optovláknových sond viz obr.,
rozměry v cm

absence míchání, „hot spot“ efekty

Metodika laboratorních experimentů

II. Testování Dastitu jako katalyzátoru s předpokládanými dehalogenačními účinky.

Dastit spikován HCB (obsah HCB 211 mg/kg),
Ohřev v uzavřeném systému PTFE vzorkovnicích
Výkon magnetronu 440W → 250°C

- a) Testována kinetika ohřevu – ohřev do 250°C ,
různě dlouhé izotermy

Čas izotermy [min]	3	5	10	15	20
--------------------	---	---	----	----	----

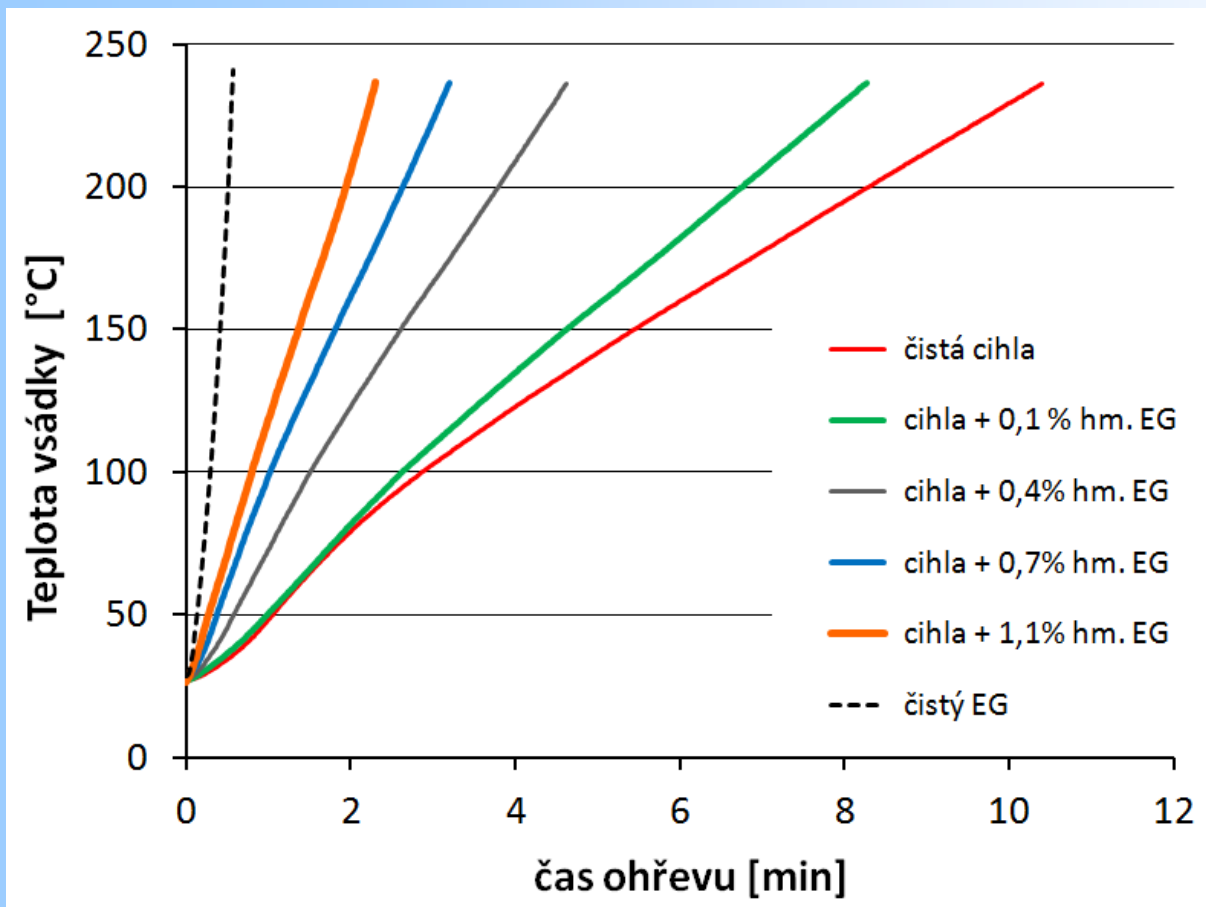
- b) Zkoumány různé hmotnostní poměry (přídavky) exp. grafitu, pro nalezenou optimální izotermu 10 min.

Exp. grafit [% hm.]	0,1	0,25	0,5	0,75	1
---------------------	-----	------	-----	------	---

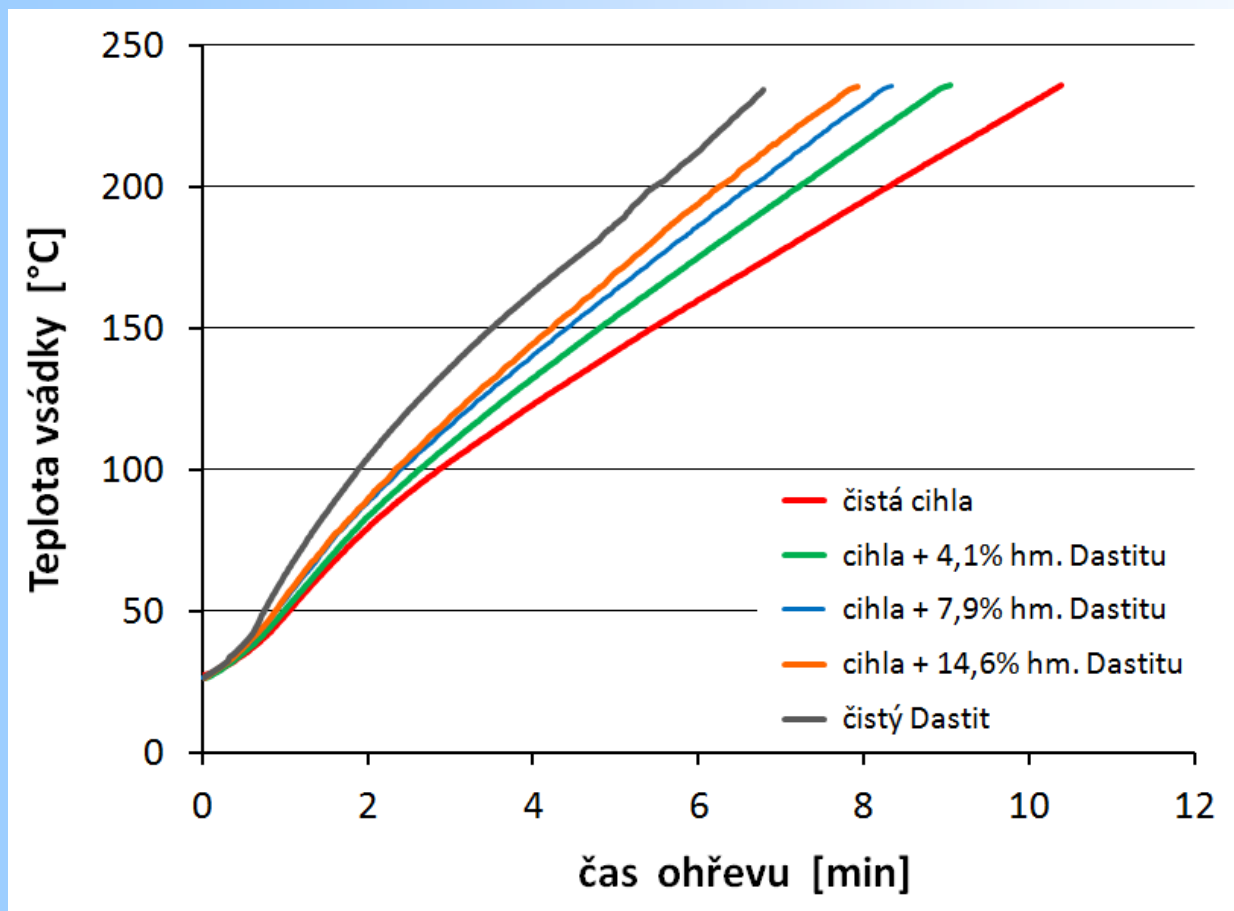
Vliv přísadků exp. grafitu na gradient ohřevu

Exp. grafit - extrémní absorpce MW záření, gradient ohřevu $420^{\circ}\text{C}/\text{min}$
Optimální přísadek kolem 0,5 % hm. EG.

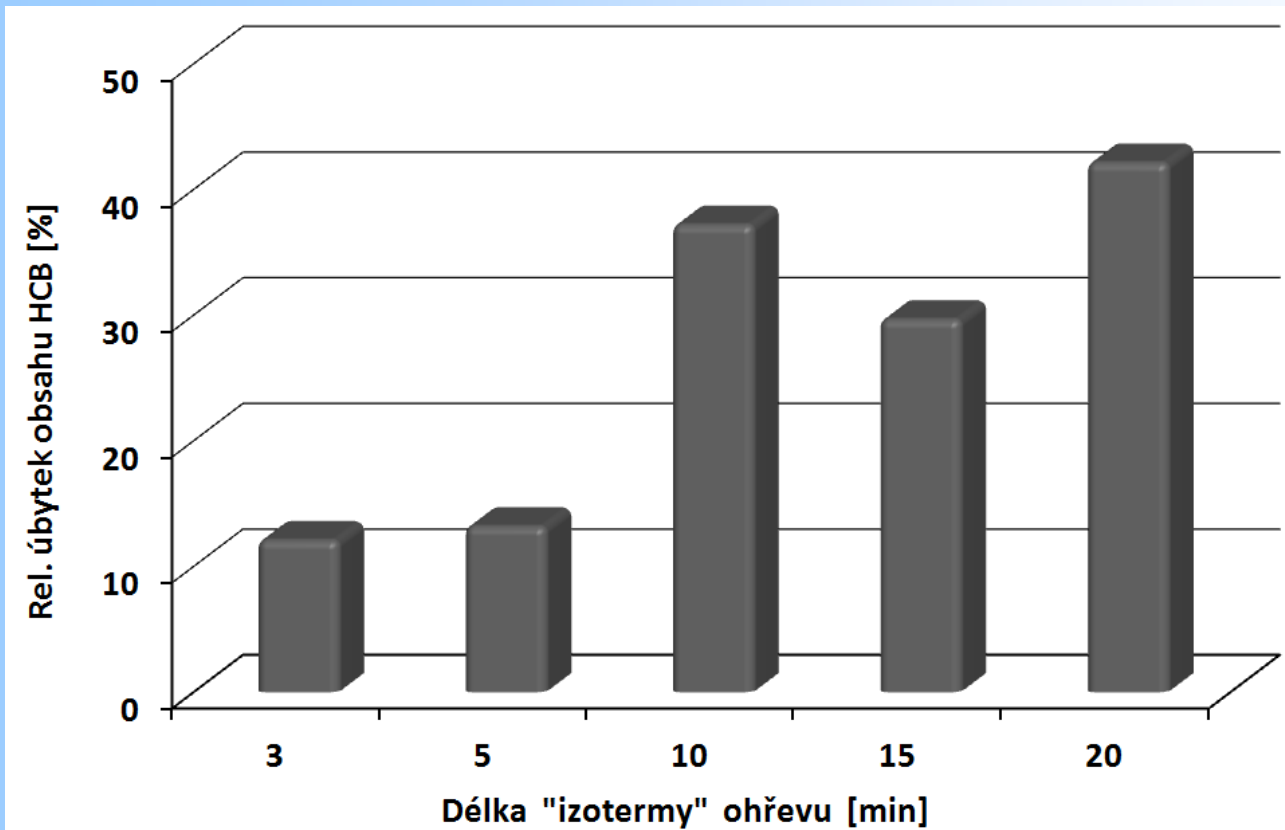
Vliv přísadků Dastitu na gradient ohřevu

Dastit – průměrná absorpce MW záření, význam pouze pro podporu materiálů velmi špatně absorbujících MW záření - jemnozrnné suché frakce, viz cihla

Kinetika ohřevu Dastitu kontaminovaného HCB

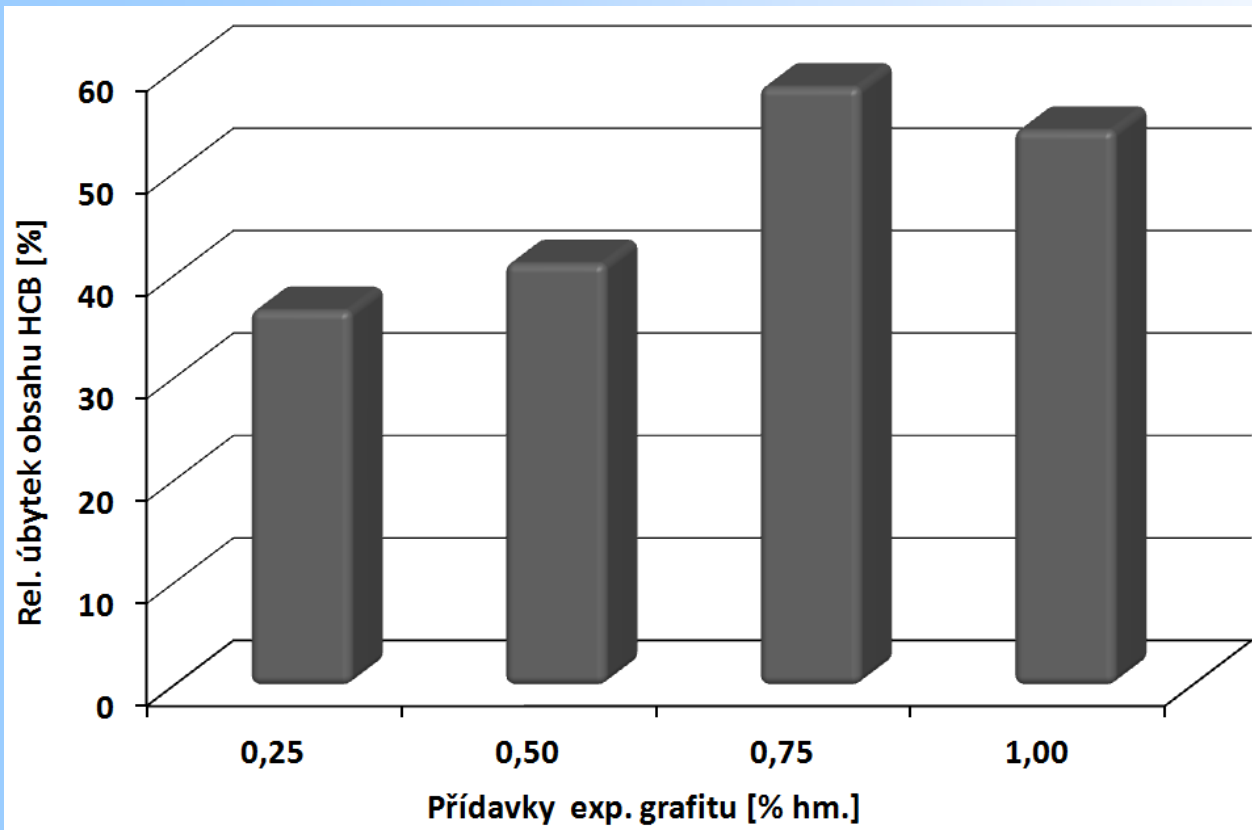
- Teplota ohřevu do 250°C, teplotní „izoterma“ $\pm 30^\circ\text{C}$
- Rozklad HCB x ireverzibilní vazba do struktury Dastitu?
- Nenalezeny degradační produkty – tri, tetra a penta chlorbenzeny
- Optimální izoterma – 10 min

Vliv přísávků exp. grafitu do Dastitu kont. HCB

Zkoumány možné vlivy neteplotních účinků exp. grafitu na úbytek HCB: sorpční vlastnosti, redukční účinky

Dodržení teplotní izotermy ještě obtížnější než u samotného Dastitu

Závěr

- ❑ Mikrovlnný ohřev pevných materiálů může být podpořen vhodnými aditivami.
- ❑ Vybrány tři typy aktivátorů absorpce mikrovlnného záření:
  - Expandovaný grafit - vysoká absorpce MW záření,
  - Dastit® - modifikovaný el. popílek průměrná absorpce,
  - Čedič – zatím netestován,
- ❑ Aditiva mohou působit také neteplotními efekty vůči kontaminantům.
  - Průměrný úbytek HCB v Dastitu kolem 40% v uzavřeném systému během 10 až 15 min ohřevu, stejný efekt prokázán také s přísávkou exp. grafitu.
  - Rozklad kontaminantů x ireverzibilní sorpce do struktury aktivátorů – zatím neprokázáno.
  - Problematické dodržení teplotní izotermy zejména s přísávkou exp. grafitu.
  - Nebylo možné zaručit spolehlivou reprodukovatelnost experimentů.
- ❑ Pokračování v experimentech → prokázání reakčních mechanismů a potvrzení či vyvrácení katalytických účinků aktivátorů.

Děkuji za pozornost

Poděkování:

Projekt TAČR „Termodesorpce“ TA01020383